

Asia Vaikeavammaiselle henkilölle järjestettävää kuljetuspalvelua koskeva valitus

Valittaja Lohjan kaupungin perusturvatoimi

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 3.10.2013 nro 13/0940/6

Asian aikaisempi käsittely

Lohjan perusturvatoimen viranhaltija on 26.2.2013 hylännyt hakemuksen A:lle myönnettävästä kuljetuspalvelusta Helsingissä Lastenlinikalla järjestettävään ryhmätoimintaan osallistumista varten. Päätöksen perusteluissa on todettu, että Helsinki ei ole Lohjan naapurikunta, joten se ei kuulu kuljetuspalvelualueeseen. Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu on tarkoitettu liikkumisen suhteen vaikeavammaisille henkilöille.

Lohjan perusturvalautakunnan yksilöjaosto on päätöksellään 16.4.2013 (§ 30) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen. Päätöksessä on todettu, että A ei ole fyysisesti tai psyykkisesti vaikeavammaisen. Hän pystyy liikkumaan normaalin 3,5-vuotiaan tavoin. A:lla ei ole osoitettu olevan psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta sellaista erityistä tarvetta, joka edellyttäisi pitkän matkan päässä olevaan kerhoon kulkemista. A:n puheen viivästymän hoitoon on osoitettavissa omassa kaupungissa puheterapiaa. Infektioaltistumisen minimoimiseksi taksia ei voida pitää juuri-kaan suositeltavampana kulkuvälineenä kuin julkisia kulkuneuvoja. Kerhomatka lapsen kotoa Helsinkiin on kohtuuttoman pitkä lapsen kannalta ja myös kustannuksiltaan kohtuuton.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään kumonnut yksilöjaoston päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovellettavat säännökset

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammapalvelulaki) 1 §:n mukaan tämän lain tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Vammapalvelulain 2 §:n mukaan vammaisella henkilöllä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammapalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammapalveluasetus) 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistyksen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Pykälän 2 momentin mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset.

Vammapalveluasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Pykälän 2 momentin mukaan kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla.

Asiassa saatu selvitys

Lääkärintlausunnon 5.10.2012 mukaan vuonna 2009 syntyneellä A:lla on syyskuussa 2012 diagnosoitu akuutti lymfoblastileukemia. Hänellä on aloitettu sytostaattihoidot ja hän on ollut lääkärinlausunnon laatimisen aikaan edelleen sairaalassa infektion ja syömisongelmien vuoksi. Lääkärintlausunnon mukaan A:lla on suuri infektioriski, minkä vuoksi normaali päivähoito ei tule kyseeseen.

Lohjalla asuvalle A:lle on haettu kuljetuspalvelua Helsingissä sijaitsevan Lastenklinikan ryhmätoimintaan osallistumista varten.

Lastenklinikan kuntoutusohjaajan 2.11.2012 antaman lausunnon mukaan leukemian hoito kestää kokonaisuudessaan 2,5 vuotta. Alle esikouluikäiset lapset joutuvat elämään eristyksessä koko hoidon ajan, eivätkä voi osallistua tavanomaisiin lasten ryhmiin infektioriskin vuoksi. Helsingin Lastenlinikalla on järjestetty syöpää sairastaville 3–5-vuotiaille lapsille ryhmätoimintaa kahdesti viikossa. Molemmat ryhmät on tarkoitettu vain syöpää sairastaville ja infektioriskissä oleville lapsille. Kela tai sairaala eivät korvaa matkoja kyseisiin kerhoihin. Syöpää sairastava lapsi ei voi käyttää julkisia kulkuvälineitä eikä osallistua muihin tavanomaisiin lasten ryhmiin lisääntyneen infektioriskin vuoksi. Tämän vuoksi kuntoutusohjaaja on suositellut, että lapsen kotikunta myöntäisi vapaa-ajan matkakorvauksen taksimatkoina kyseisiin lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä tukeviin ja kuntoutumista edistäviin ryhmiin kunnan vammaispalvelun toimenpiteenä. A:lla on jo aiemmin todettu puheenkehityksen viivästymää, minkä vuoksi lapsiryhmän toimintaan osallistuminen on hänelle ensiarvoisen tärkeää.

Hallinto-oikeudelle uutena selvityksenä toimitetun kuntoutusohjaajan 29.4.2013 antaman lausunnon mukaan yksilöllinen taksikuljetus ja oman auton käyttö katsotaan turvallisiksi ja suositeltaviksi kulkumuodoiksi. Syöpää sairastavien lasten psyykkinen ja sosiaalinen oirehdinta (esimerkiksi erilaiset pelot ja vaikeudet toimia lapsiryhmässä) voi näyttäytyä vasta vuosien päästä hoitojen päätyttyä. Kerhotoiminta tukee ennaltaehkäisevästi leikki-ikäisen vaikeaa ja pitkäaikaista sairautta sairastavan lapsen psyykkistä, sosiaalista ja fyysistä kehitystä.

Myös vastaselityksen yhteydessä hallinto-oikeudelle toimitetussa lääkärinlausunnossa 28.6.2013 on todettu, että yksilöllinen taksikuljetus ja oman auton käyttö katsotaan turvallisiksi ja suositeltaviksi kulkumuodoiksi.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Asiassa on sinänsä riidatonta, että A:lla ei ole ongelmia varsinaisessa liikuntakyvyssä. Sairauteen liittyvän infektioriskin vuoksi hän ei kuitenkaan voi käyttää lainkaan julkisia joukkoliikennevälineitä. Esitettyjen selvitysten mukaan kyse on pitkäaikaisena pidettävästä tilasta. Hallinto-oikeus katsoo, että A:lla on laissa tarkoitettulla tavalla erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä. Häntä on näin ollen pidettävä vaikeavammaisena henkilönä, jolle kunnan on järjestettävä kuljetuspalvelu.

Oikeuskäytännössä on katsottu, että vammaispalveluasetuksen 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua asuinkunnan lähikuntaa ei voida määritellä yksinomaan siten, että se koskisi vain naapurikunta eli maantieteellisiä rajakuntia. Lähikunta voidaan määritellä myös toiminnallisena lähikuntana, jolloin on otettava käsitettä laajentavana seikkana huomioon tarve sellaisiin yleensä saatavilla oleviin palveluihin, joita ei asuinkunnan tai naapurikunnan alueella ole. Tällaisissakaan tilanteissa etäisyys ei kuitenkaan saa olla kohtuuttoman pitkä.

Asiassa esitetyn selvityksen mukaan Lohjalla tai sen naapurikunnissa ei ole saatavilla sellaista kerhotoimintaa, johon A voisi osallistua hänen infektioriskinsä huomioon ottaen. Kuntoutusohjaajan lausunnon mukaan lapsiryhmän toimintaan osallistuminen on A:lle tärkeää hänen kehityksensä vuoksi. Hallinto-oikeus katsoo, että näissä oloissa ja kun matkoja on pidettävä pituudeltaan ja kustannuksiltaan vielä kohtuullisina, matkoissa Lastenklinikan ryhmätoimintaan on kyse sellaisista vammaispalveluasetuksen 4 §:ssä tarkoitetuista lähikuntaan ulottuvista kuljetuksista, jotka kunnan on vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan järjestettävä A:lle. Tämän vuoksi jaoston päätös on kumottava ja asia palautettava jaostolle uudelleen käsiteltäväksi.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Lohjan kaupungin perusturvatoimi on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan ja yksilöjaoston päätös pysytetään voimassa. Perusturvatoimi on esittänyt vaatimustensa perusteeksi muun ohella seuraavaa:

Lohjan kaupungin perusturvatoimen näkemyksen mukaan A:n kerhotoiminta on katsottava liittyvän kiinteästi A:n syövän hoitoon ja siten toiminnaksi, jonka osalta matkakorvaukset on haettava Kansaneläkelaitokselta. Kerhotoiminta on perustettu vaikeiden syöpähoitojen tukimuodoksi ja kuuluu siten pitkäaikaissairauksien hoitoon,

josta kaupunki maksaa HUS:n kuntayhtymälle erikoissairaanhoidokulut. HUS:n lastenkliniikka ei erikoissairaanhoidon vastuuyksikkönä voi hallinto-oikeudessa katsotulla tavalla olla päivähoitotoimintojen järjestäjä. Myös kuntoutusohjaajan antaman lausunnon mukaisesti toiminnassa on kyse sairauden ennaltaehkäisevästä hoidosta.

B on antanut selityksen, jossa hän on vaatinut valituksen hylkäämistä. HUS:n lastenklinikan syöpälasterkerho on *A*:n ainoa henkireikä, sillä *A* ei infektioriskin vuoksi saa olla tekemisissä muiden lasten kanssa. Kansaneläkelaitos ei korvaa kerhon taksimatkoja, eikä *A* saa kulkea yleisillä kulkuneuvoilla.

A:n hoidot loppuvat 31.3.2015, ja samana syksynä hänen tulisi aloittaa esikoulu. *A*:lle on siten erittäin tärkeää päästä edes kerran viikossa ohjattuun kerhoon ja tavata muita lapsia. Tasavertaisuuden vuoksi *A*:n tulee saada mahdollisuus kerhoon ja korvaukset matkakuluista, sillä esimerkiksi Hyvinkään kaupunki maksaa kulut vastaavassa tapauksessa.

Lohjan kaupungin perusturvatoimi on antanut vastaselityksen, joka on annettu *B*:lle tiedoksi.

Lohjan kaupungin perusturvatoimi katsoo, ettei *A*:n kuljettaminen taksilla Helsinkiin ole kohtuullista, sillä se maksaa omavastuuosuuksien vähentämisen jälkeen kaupungille yli 10 000 euroa vuodessa. Myöskään *A*:n kannalta tämän tyyppinen pitkän matkan päässä oleva kerran viikossa tapahtuva kerhotoiminta ei ole välttämätöntä jokapäiväiseen elämään liittyvää toimintaa.

Korkein hallinto-oikeus on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta selvitystä siitä, voidaanko kuljetuksesta lapsen asuinkunnasta Lohjalta HUS:n Lastenklinikan järjestämään ryhmätoimintaan Helsinkiin aiheutuneet kustannukset korvata sairausvakuutuslain 4 luvun nojalla.

Kansaneläkelaitos on vastauksessa selvityspyyntöön lausunut, että kerhotoiminnan luonne ei täytä sairausvakuutuslain 4 luvussa edellytetyjä kriteereitä. Matkat julkiseen terveydenhuollon toimintayksikköön korvataan silloin, kun ne tehdään sairauden perusteella. Matkaa kerhotoimintaan ei voida pitää sairausvakuutuksesta korvattavana matkana, vaikka matka tehdään sairaalaan ja kyseessä on sairas lapsi. Matka ei myöskään ole rinnastettavissa julkisen sektorin järjestämään kuntoutukseen.

Lohjan kaupungin perusturvatoimelle on varattu mahdollisuus lausuman antamiseen Kansaneläkelaitoksen selvityksen johdosta. Lausumaa ei ole annettu.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Matti Pellonpää
hallintoneuvos

Sakari Vanhala (t)
hallintoneuvos

Eija Siitari
hallintoneuvos

Alice Guimaraes-Purokoski
hallintoneuvos

Outi Suviranta
hallintoneuvos

Henna Rintala
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Asiaa ratkaistaessa on toimitettu äänestys. Äänestyslausunto ilmenee päätöksen liitteestä.

Äänestyslausunto

Eri mieltä olleen hallintoneuvos Outi Suvirannan äänestyslausunto, johon hallintoneuvos Alice Guimaraes-Purokoski yhtyi:

”Kumoan hallinto-oikeuden päätöksen ja saatan Lohjan perusturvalautakunnan yksilöjaoston päätöksen voimaan. Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentista ja vammaispalveluasetuksen 5 §:stä ilmenee, millä edellytyksillä kunnalla on velvollisuus järjestää kuljetuspalveluja vammaispalvelulain perusteella. A:lla ei asiassa saadun selvityksen perusteella ole vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä tarkoitettuja erityisiä vaikeuksia liikkumisessa. Häntä ei näin ollen voida pitää vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja vammaispalveluasetuksen 5 §:ssä tarkoitettuna henkilönä, vaikka hän ei muista terveydellisistä syistä voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä. Tästä syystä katson, ettei Lohjan kaupunkia voida velvoittaa järjestämään vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua A:lle.”

Vakuudeksi:

Oikeussihteeri Henna Rintala

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Lohjan kaupungin perusturvatoimi, maksutta
Helsingin hallinto-oikeus
B